

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, folie nu se dau.

Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă folii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.

Sașii, ne dau pildă!

Ziarul „Kronstädter Zeitung” din Brașov a dat zilele acestea un șir de lecții cetitorilor săi, poporul său săsesc, despre ce înțută trebuie să aibă fiecare Sas în viața sa de toate zilele, dacă vrea ca neamul lui să trăiască încă mult și bine pe acest pământ, ajuns românesc mai curând de cum ei puteau crede. Ziarul săsesc le spune, ca porunci naționale, cetitorilor săi, că acum mai ales ca ori-când:

Sașii sunt datori să și facă toate cumpărăturile lor numai la negustorii sași! — la război să se ducă în casă, să cheme numai doctor sași! — când are de zidit ceva, să dea lucrul numai la arhitect și inginer sași; — dacă are lipsă de sfat în treburi de drept, să ceară sfatul numai dela avocat sași! — Și așa mai încolo: la negustor sași, la măestru sași, la fabricant sași, la cărturar sași — Pe cel de alt neam, dar mai ales pe românul, să nu-l mai încurajeze și întărească și el...

Auziți Români, cum vorbesc, cum sfătuiesc pe poporul lor, conducătorii sași, cărora noi nu le luăm deloc în nume de rău că vorbesc și sfătuiesc așa.

Noi luăm în nume de rău numai fraților noștri Români, țărani ca și căputași, că ei nu înțeleg această chemare la datorie față de neamul lor, așa cum o aud dela Sașii!

Printre noi trăesc zeci și sute de meseriași streini, negustori streini, doctori streini, avocați streini, — și Românul aleargă la ușa lor de parcă e unsă cu miere.

Uitați-vă în jur de voi și vedeți zilnic atâtea dobitoaci de Români cari trec pe lângă Doctorul român, care e tot așa de bun ca și streinul, ori mai bun, și nu se opresc până la ușa „Csoda-doktorului”, doctorului făcător de minuni, ungur, jidan, sas. Pentru că doctorul român e mai modest, nu-și pune agenți pe la colțurile de stradă și prin toate crășmele, care să împuleze urechile lumii cu laudele goale și năroade ale Evreului, Ungurului, Sasului. Și amărătul de Român se la după vorbele goale și dă buzna la ușa străinului, încunjurând pe... *fiul luminat al neamului său!* — Și n'o face

asta numai „nația” mai proastă, da o fac și „domni” destui!

Tot așa cu negustorii. La Evreu gândești că-l uns pragul cu miere, așa se duc nepricăpuții de Români, trecând pe lângă prăvălia Românului. Așa cu Magazinele de lemne, de țigla, de tot felul. Și concetățenii noștri Sași au trăit aci, ca în ralu șapte sute de ani, tot... după prostia asta a Românului.

Acum că a adus D zeu pe aici stăpânirea românească, și s'o fi răstăcut vr'un sas doi, la cancelaria unui adv. Român, nădărdul că-l poate fi mai de folos ca avocatul său sas, — sau vr'un bolnav sas la un medic român, sau un cumpărător (unul din o mie) în prăvălia românească, — *isă ce-mi face gazeta lor cu ei, cum își ia de urechi și le spune: Napoi, la ai noștri! Ce cauți la prăvălia Românului, ori la avocatul lui, sau la Doctorul lui?*

Români!, cărora vi-a dat D zeu cap de pricepere și inimă de simțire, — mai așteptați voi o tâlcuire a faptului concetățenilor noștri Sași? Nici copiii nu mai au lipsă de tâlcuire. Ci — cetiți aceste șire la toți frații voștri din sate, și le arătați pe ce căl rătăcite umblă ei, când, încunjurând filii luminați ridicăți din sânul poporului nostru, pe doctorul român, pe avocatul român, pe negustorul și meseriașul român, — dau buzna la ușa streinilor, îmbogățindu-l pe acela, ajutându-l să trăiască și mai departe ei ca domni peste noi, și noi tot ca — slujii la ușile lor...

Unele — altele.

Mare Sfat bisericesc la Stockholm.

În orașul Stockholm (capitala Svediei) e adunat un Mare Sfat al Bisericilor creștine, de pe tot globul. Oamenii cei mai luminați ai feluritelor biserici se adună și vorcerca să aprobe bisericile lui Hristos între ele, să netezească punctele de despărțire a lor, să îndulcească tratul dintre ele, să le facă mai cu adevărat mironosițe închinătoare aceluiaș blând și iertător și plin de iubire Hristos al lor.

Din partea bisericilor ortodoxe române a plecat în 10 Aug. ca delegat (sol) sfinția sa Părintele fost

protopop al Săliștei Dr. I. Lupaș, profesor universitar în Cluj. Prin 25 Aug. se întoarce. Vom urmări cele ce le va istorisi despre întâlnirea atâtor soli ai credințelor în Hristos, în orașul șvedez.

Botezul

celor 117 copii din jud. Tecuci

s'a ținut totuși! Nu în Focșani, ci peste râul Milcov care trece lângă Focșani și desparte județul de județul Râmnic, unde nefiind stare de asediu, s'a putut ține botezul în satul Clorăști. Jandarmii au ținut împresurați Focșanii 2 zile. Oamenii ce veneau la botez, au suferit șicane multe. Jandarmii au lovit pe numeroși fruntași cari se duceau la botez. Botezul s'a făcut în 6 grupe de câte 20 copii, întâl fetele, apoi băieții. S'au rostit vorbiri însuflețite. S'au jucat jocuri naționale și s'au cântat cântece patriotice. La masa mare; sub un umbrelor, au luat parte ca la 1500 de persoane. Numai noaptea târziu lumina s'a risipit, așa de bine se simțeau împreună cei atât de înrudiți sufleteste și legați acum și mai tare prin acest botez fără pereche.

Judecățile dela Iași.

A unor studenți scăzute; — Lehrman osândit la prea puțin!

Procese pentru tulburările făcute pe urma atacului asupra dlui Prof. Cuza, s'au sfârșit la Iași:

Studenții osândiți pentru că au spart câteva ferestri jidovești și au scărmanat perclunii câtorva jidani, făcând apel, Tribunalul a judecat apelul și a scuzat pedeapsa studenților Moța, Sârbu și Eremlia dela 2 luni, cât le dase Judecătoria, la 1 iun. A celorlalți pedepse au rămas cât erau.

— Luni în 17 Aug. a fost judecat și procesul atacătorului Lehrman. Păcătosul tăgăduise într'una că el ar fi lovit pe d. prof. Cuza. Acum dovedindu-l martorii: un polițist și un lucrător care mergea după Lehrman, a mărturisit că da, l'a lovit, dar — nu l'a cunoscut, nu știa că e d. Cuza, credea că e un trecător întâmplător, pe care l'a întrebat ceva și nu i-a răspuns, ci l'a ocărit. De aceea l'a lovit.

Judecătoria i-a dat 3 luni arest și 500 Lei pedeapsă în bani și 10 mii Lei despăgubiri.

„Blânzi” de tot domni judecători dela Iași.

Jidanul a apelat judecata că e prea grea, — apărătorii dlui Cuza au apelat-o și ei, ca fiind fără minte de ușoară pentru așa o ticăloșie!

Plan mare și frumos

e planul cu care-și bate capul Primăria orașului București, de a lega Bucureștiul cu Dunărea printr'un canal mare (șanț uriaș) pe care să poată veni vapoarele de pe Dunăre până în București. Gândul acesta bate de mult în capetele celor ce doresc înflorirea mai deplină a capitalei țării noastre.

O însoțire de bogătași americani („The American-European Utilities Company”) din New York, se imble să ducă lucrarea în deplinire, — punându-se pe temelul legii celei noi de comercializare, votată de un an, — care dă drept capitalului strein să iee parte în întreprinderile românești cu cel mult 45 la sută, iar 55 la sută să fie părtașie românească, pentru ca acolo și conducerea să fie românească și cuvântul hotărâtor să-l aibă Românii. În felul acesta și partea cea mai mare de câștig trebuie să rămână aci în țară. Până la război, și până la aducerea legii acestela, veneau Englezii, Americanii, Nemții, ori Francezii, cumpărau loc de bășit, înceteau a scoate scumpeturile din pământ, și tot ce câștigau era a lor și duceau în țara lor. Țara pentru ei era tot așa o colonie, ca Africa, unde mergi și lei dinaintea Negrilor toate bunătățile și le aduci în Europa ta, iar ei rămân și mai departe același... pârșiți.

După legea cea nouă, în România nu va mai fi așa. Ce se câștigă din întreprinderile din țară, trebuie să rămână peste jumătate aci în țară, sporind bogăția ei, nu tot a veneticilor.

Când s'a adus această lege, se spunea că pentru asta n'are să-ți mai calce țara nici un strein, nu mai vin bani străini în veci la noi... O!, veți, strigau jidanii și jidoviții noștri.

Dar, uite, vezi l că încep să vie. Le trece pe rând bosumflarea și se mulțumesc să ducă și numai jumătate din ce se poate câștiga aci, — că tot duc foarte mult... România lese din șirul țărilor „colonii”, nu va mai fi cenușotcă în casa sa.

Cei cu canalul dela București la Dunăre, întrevăd ce afacere bună fac, și primesc obligămintele din Legea comercializării, și vor să vie aci cam cu un miliard și jumătate Lei (1500 de milioane). Pe marginea Canalului, vor face fel și fel de fabrici, a căror mărfuri să fie pe ușor duse și în București și la Du-

năre și dela Dunăre la mare. Va da și lumină electrică orașului și putere motoarelor din oraș.

E o lucrare care va ajuta mult Bucureștii și negoțul lui, spre o mare înflorire.

Nu e încă hotărât dacă Primăria va primi oferta (îmblământul), ori așteaptă una și mai bună.

noi o scoatem la iveală numai pentru a arăta, că se frânge pe încetul cerbicia străinătății și au trebuie să ne temem că răceala ei (poruncită de Jidanii), se va ținea mult! Știind că țara asta e un uriaș izvor de bogăție, vor veni ei și dacă noi nu le mai dăm toată smântâna de pe întreprinderi lor, ci ne cerem și noi partea ce ni-se cuvine.

Mai aproape de întrupare, decât planul cu Canalul dela București la Dunăre, e înființarea Fabricii de aerioplane, lângă Brașov.

Și aci s'a îmblat pârtașia streină. Din 120 milioane cât trebuiesc deocamdată pentru zidiri și mașinării, 40 milioane le dau niște bogătași francezi, casele Lorain, Dietrich și Bleriot, 40 milioane statul român, și 25 milioane Băncile din țară. În conducerea Fabricii vor avea loc: 2 împuterniciți ai statului, 2 ai băncilor, 3 ai societății „Astra” dela Arad, 2 ai pârtașilor francezi. Directorul general va fi Român. Ministerul de război va avea acolo un comisar.

E aceeaș arătare, ca și dincolo. Românii intră ca hotărâtori, străinii ca ajutători.

— Și vor veni astfel de ortăcirii și la alte întreprinderi.

Pentru

„Căminul Cult. Creștin”.

(Casa Studenților).

Am mai primit:

Din Sa eș (Jud. Târnava mare) suma de Lei 115 trimiși prin George Șonieriu, care i-a primit dela:

G. Șonieriu 15 Lei, Avr. Urdea 15 Lei, Mih. Urdea 15 Lei, I. Mărzariu 20 Lei, eleva Maria Criste 20 Lei; iar câte 5 Lei: Zah. Drăghici, I. Drăghici, Const. Medrea, Pant. Mănzariu, Z.h. Urdea și V. Rehan.

Din Bogata-Bala Fălticeni, am mai primit dela foarte zelosul nostru frate învățator Gh. Rădășanu, afară de sumele din numerii trecuți, încă 176 Lei, adunați pentru Cămin dela: Nic. Butneriu 100 Lei, și I. Moroșanu 76 Lei, ambii din Buda-Bogdănești — Acelaș vrednic învățator moldovean, ne-a făcut numeroase abonamente în acel zăcut, răspândind „Libertatea” în satele Moldovei, ca prin ea să sporească inimile cele înărite pentru lupta de apărare a neamului în fața primejdiei de cucerire din partea jidanilor.

Di Ioan Petru, fabricant de uot în Pricaz (lângă Orăștie) a dăruit 40 Lei.

Di Ieronim Petrescu, plcher de șosele la Vințu-de-jos, ne-a trimis 408 Lei, pe cari l-a adunat cu prilejul reparării podului peste Muraș lângă Drâmbar. În loc să adune pentru sine anumite taxe ce l-s'ar fi căzut pentru pază, s'a gândit la munca frumoasă a tinerimei lași, pe care neputându-o ajuta altfel, a pus de o parte pentru prețioasa lor lucrare, ce a căpătat, și le trimite 408 Lei însoțiți de cuvinte frumoase, ca: „Cel de sus să le ajute tinerilor să îndeplinească acel mare lucru al lor, care va fi atât de vorbitor rîndurilor viitoare de oameni, despre zilele noastre”.

Suma de azi . Lei 739.—

Din Nr-ii trecuți „100297.—

Dela tot la „Lib.” Lei 101.036.—

O socoteală prea greșită.

Gvernul descoperă prin „Viitorul” îndemnul care-l fac să aibă puterea pe care-o are, față de mișcarea națională.

În numărul său dela 15 August „Viitorul”, prin care grăește guvernul, ține să arate lumii, cel în deamună a lua cât mai strășnice măsuri împotriva mișcării pe care și el o numește atât de greșit „antisemită” (contra jidanilor), deși de fapt ea este o mișcare de apărare națională, azi contra jidanilor fiindcă de ei ne este mai amenințată ființa noastră națională, mâne contra ori-cărui neam străin, dacă acela ne-ar fi amenințător.

„Viitorul”, adică guvernul, spune că două rele mari tulbură azi munca și dezvoltarea pașnică a statului: comunismul și antisemitismul. Despre comunism recunoaște că e, prin internaționalismul și anarchia (răsturnarea bunel rândului în stat), ce propoveduește, o uriașă primejdie pentru civilizația atât de cu greu câștigată (pentru starea de lumină la care au ajuns așa de cu greu popoarele).

Față cu această mișcare primejdiuoasă comunistă, stă cealaltă: cea „antisemită”. Una pătrunsă de duhul internaționalist (care nu vrea să mai știe de neam și țară), și alta pornită dintr'un exclusivism național (care nu vrea să mai audă de altceva, decât de ce e bun pentru neamul său).

Totuși „Viitorul”, adică guvernul, crede că amândouă aceste porniri sunt la fel de nenorocite pentru țară. — Pentru că ele tulbură liniștea și dau o armă în mână streinilor împotriva țării noastre. Că, zice, la noi nu au fost nici odată „progromuri” (măcelăririi de jidani), și totuși s'au găsit duhuri rele, s'au găsit zicari, și s'au tipărit Memorii (scrisori cu descrieri pe larg) în cari se vorbea de barbarii, cari n'au avut la voi lor nici odată! Ne putem dară închipui cât de mult pot fi folosite împotriva noastră ori ce ațățări antisemite (potrivnice Jidanilor). Prin ele pregătim noi înșine împrejurări prielnice de hulire și bătărie a țării noastre. De aceea guvernul va porni cu aceeași strășnicie împotriva unei mișcări (a comunismului) ca și a celeilalte, a antisemitismului.

Demult n'am cetit și n'am auzit o apărare mai slabă ca aceasta, a unei ținite. După socoteala asta a guvernului, noi trebuie să stăm smirna, — copii „cuminiți”, și să lăsăm să ne copleșască Jidanii (așa cum de fapt ne-au copleșit și sub liberalii, ca și sub înaintașii lor dela războiu încoace); să dăm voce la toți cei intrați ieri din Gallia, ca cu documente mincinoase, să se înscrie „cetățeni cu drepturi deopotrivă” cu Românul cel de o vecinicie pe acest pământ, — să lăsăm, fără murmur, să ne culeagă toate banurile din națntea noastră, prin abandonarea lor asupra tuturor întreprinderilor și negoțurilor țării, apoi asupra tuturor carierelor de viață prin năpădirea Universităților; să l punem în fruntea mesel (precum și sinti), iar noi să ne mulțumim a sta după ușă, — ca să nu se plângă ei strălăoății de cucerănta noastră de a ne cere și noi loc macar pe jumătate cât au ei, în țara noastră. Că, zice guvernul, nu l-a omorât nimie și încă au um-

plut lumea cu minciuni, că aici îi mănăcăm de viu, „barbarii” de noi!

Apoi aceste „înțelepciuni” să le priceapă alții, noi nu le pricepem și nu învățăm nici pe alți Români, popor și cărturari, să le priceapă așa! Dreptatea noastră noi ni-o vom striga într'una, și ne vom zbata ca să ni-o luăm, — dar vom striga și aceea, că: guvernul să-și facă datoria de a ne apăra în fața străinătății de ori-ce bărfele și minciunilor! Că de aceea e guvernul țării!

Ce rost au „Ministrul” țării trimiși în țările streine și Conzuli? Numai să dea câte-un pașaport și câte-o viză pe pașaport? Să poftescă guvernul să trimită la Legațiile din țările în cari dușmanii nostri lucrează mai din greu a ne bărfi, — bărbați luminoși și cu iubire de neam și țară, cari să spulbere îndată ori-ce hulă și minciună dușmană! Dar cine să ne apere în fața străinătății, când azi în Legațiile României, cei mai mulți sunt străini, mare parte jidani, iar dintre Români cei mai mulți tipuri ce știu pune un monoclu pe ochi și s rude cu cutare sau cutare ministru, dar în cap au pleavă! Ajunsesem să trimitem ca Ministrul al țării în Japonia — un Ungur!.. Aceștia să ne apere ori Jidanii de prin Legațiile românești, cari dau date hulitorilor de țară, nu că s'o apere ei! Sau dacă Legațiile și conzulatele ne sânt de calitate slabă de care sunt, de ce nu înființezi guvernul Cancellarii anume în acest scop, în orașele unde nevoia le cere? Hulitorii nostri așa fac, pentru a ne huli. Noi nu facem nimic pentru a ne apăra, ci stăm blegi aci-acasă și ne plângem în foaia guvernului, că — „n'am făcut nimic, și încă suntem huliți de „duhurile rele.” În loc ca să aprindem tămâia cea bună, care să alunge acele duhuri, ne batem copiii nostri bunii, cari se ridică și cer un loc mai omenesc neamului lor în țara sa!

Politica pe care o propoveduește „Viitorul” prin articolul din vorbă, e politica de rob, de slugă, — cea pe care o propoveduesc „antisemiții” de a căror lucrare „Viitorul” are așa răcori, e politica bărbaților cari ne cer locul cuvenit sub soare, au gaura de șarpe de frica jidanilor.

Vă veți arunca cu biciu de foc pe acești luptători pentru drepturile neamului în țara lor?, — ei vor ști suferi aceste plezne, cari se vor întoarce într'o zi împotriva celor ce le folosesc, ca și asupra spatelor ocrotiților voștri jidani.

Altfel nici D-zău n'o vrea.

Războiul

între Francezii și Riffanii din Maroco, nu a încetat. Riffanii nu mai au izbânzi, dinpotrivă sufăr înfrângeri, iar lovitura hotărâtoare a început a li se da după sosirea noilor ajutoare armate din Franța și din Spania.

America, în semn de mare dragoste pentru Franța, a trimis în ajutorul ei 10 aerioplane de război din cele mai desăvârșite, conduse de cel mai isteț aviatori (zburători) cari în vremea războiului s'au dovedit neîntrecuți.

Gloatele de Riffanii sunt speriate de stricăciunile ce le fac aerioplanele, aruncând de sus asupra lor bombe, cari cad cu zgomot feroș și duc moarte între ei.

Alegerile

pentru „Camera Agricolă”.

Nici n'am fi crezut că alegerile pentru un șezământ curat economic, și în care ar trebui să stee alătura toți cei cu pricepere în ale plugăriei, fără privire în aceea că din ce partid politic fac parte, — cum sunt „Camerele Agricole” să dea prilej la frecări atât de încordate, precum vedem că da. În loc să se cheme frățește la concurență spre binele poporului plugar, pentru care sunt făcute Camerele acestea, toate partidele s'au mobilizat, s'au pus pe picior de războiu și își ridică armatele la luptă pentru biruință. — Greșala a făcut-o cel dintîi Partidul liberal dela putere, care trebuia el să poftescă pe celelalte la o concurență pe un țărîm care nu poate fi cîmp de bătălie politic. Dar el voind să-și scoată și aci pe oamenii săi, a aprins la luptă și pe celelalte partide. Și acum avem câte 2 și 3 liste față'n față, fiecare cu candidații (dorinții) săi și strigînd poporul: Pe acestia alegeți!, țărani plugari, că „numai prin aceștia” vă va ploua mană din cer peste ogoarele voastre!

Infelegeri schioape

Partidul Țărănesc.

Partidele de împotrivire au cerat o înțelegere ele între ele, și — n'au izbutit s'o facă.

Foarte urită e purtarea Partidului Țărănesc, condus de Lupu, Stere și Mihalache. Acesta se unise în parlament cu Partidul Național, să lucreze mână'n mână, pentru a răsturna guvernul liberal, în nădejde că apoi să capete la olaltă, și cu di Iorga, conducerea țării.

Pentru a putea ajunge la asta, Partidul țărănesc trebuia să stee strîns lipit de cel Național la ori-ce mișcare, la ori-ce salt dat în lupte cari se doară pe guvern. Alegerile acestea pentru Camerele Agricole erau un prilej pentru a și dovedi credința de întovărășit. Și el și-o dovedi chiar pe dos! Deși la București s'a hotărît să meargă mână în mână, punându și în capul listelor semnele unite ai partidelor: „Coasa” Partidului Național și „Secera” partidului Țărănesc, — totuși vedem lucru slab: În vechiul regat țărăniștii nu vreau să pună lângă Secera lor, Coasa partidului național! Ei vor să birule numai cu semnul lor, iar semnul celor cu cari sunt însoțiți, nu le trebuiesc.

Aici în Ardeal în câteva județe merg împreună. Aici, unde ei, țărăniștii, să simt mai slabi, primesc să meargă la braț cu Partidul Național — dar nici aici pe tot local! La Cluj însăși foala Partidului Național „Patria” e sillită a vesti, că n'a putut face listă unită cu a țărăniștilor, și de aceea punându și candidații săi, va pune pe liste ca semn de recunoaștere pentru țărani, numai Coasa.

Dacă pe un lucru așa de mic, ca alegerile pentru Camerele Agricole, cele 2 partide întovărășite, nu s'au putut înțelege, — ne putem închipui cum s'ar înțelege când li s'ar îmbla conducerea țării!.. Lucru vădit, țărăniștii cu vătavii lor Lupu, Stere, cari știa îi conduc, că Mihalache e numai un purtat de nas de cel do', — sunt de vină. Ei au gândit așa: Dacă undeva noi trebuie să ne dovedim „tari”, apoi la Alegerile pentru Camerele Agricole e lumea noastră. Aci votează numai țărani, plugari, agricultori,

și acela cu cine să țină, dacă nu cu noi, cari ne numim partid „*drănesc*”? Și de aceea se lăpădă de tovarășia cu partidul-național aci, unde se cred tari, — și numai acolo o primesc, unde se știu slabi.

Insoțirea cu streinii.

— *Partidul liberal* își are și el durerile lui de măsele. Pe multe locuri simțindu-se slab, a căutat întovărășire cu ori-cine, numai doar își asigură cumva biruința. În județul Cojocnei (Clujului) a făcut înțelegere cu partidul maghiar, primind și 4 unguri pe lista sa, dar, spune dl. Ministru Lăpădat care a condus înțelegerea cu Ungurii, asta s'a făcut numai după-ce acela au făcut mărturisirea, că se dau pe brazdă, vor avea în Cameră griji curat economice, nu vor cerca a stoarce dela guvern alte foloase politice. O fi, da ori cum, lucrul arată că liberalii s'au simțit, ca partid românesc, slabi în județ, și au căutat întovărășirea cu ungurii, — ceea-ce nu e un lucru cu care s'ar putea fâli. Iar la Timișoara au făcut-o prost de tot: Acolo au primit pe listă 9 streini și numai 8 români. Aci mai bine nu candidau de loc, decît să facă din partidul lor românesc, coada streinilor.

Pilda lor au primit-o și celelalte partide. Pe alocurea partidul național s'a însoțit și el cu ungurii, chiar în locuri unde în vremea domniei maghiare, cuteza să iee lupta singur, ca partid curat românesc!

Și așa lupta în țară e foarte pestriță, ca urmare a păcatului că partidele românești trăesc așa de rău între ele.

În județul Hunedoarei

ca urmare a acestor stări învolburate, stau față'n față trei partide: Partidul național, partidul poporului (averescan) și partidul liberal. Cel național are în capul listei pe d. Dr. A. Vlad, cel averescan pe d. Dr. Petru Groza, cel liberal pe dl. I. Baciu. Le arătăm aci celorlor nostri pentru cunoaștere și chibzule, că în care din ele sunt cel mai bunii cunosători ai treburilor plugărești și oamenii cu mai multă inimă pentru țărânilmea noastră românească:

Lista Partidului Național:

Dr. Vlad Aurel, Ardelean Dionisie, Almășan Petru Mătu, Basarab Adam, Copos Cheorghie, Draia Alexandru, Lazar Ladislau (Cseh Lázár), Onc Ioan, Osvada Vasilie, Pir Iosif, Simzian Iosif, Dr. Șelariu Emil, Saturn Izidor, Dr. Tîrea Mihailu, Ursu Lazar, Vlad Simion, Selejean Petru.

Lista Partidului Poporului (averescan):

Dr. Petru Groza, Athanasie Daju, Septimiu Jonaș, Adam Teodor, Simion Chirca, Maxim Crăciun, Iuliu Orbonaș, Nicolae Volna, Lup Ioan Fii, Petru Muntean, Ioan Totesc, Ioan Lăzăresc Iul Adam, Filip Muntean, Nicolae Ioga, Tîmaș George, Remus Lula, Cheorghie Rob.

Lista liberalilor:

Baciu Ioan, Iencu Nicolae, Dublesu Avram, Boboi Ioan, Danciu Ioan, Ilieșiu Dionisie, Popa Iuliu, Crișan Mihailu, Popa Dionisie, Georgica Gh, Tîșu Iosif, Comșa Iosif, Dr. Filip D. Vinolea Petru, Armean Petru, Traian Iarca, Popa Petru.

Semnul de recunoaștere al listelor pentru cel ce nu știu carte, este pus în capul fiecărei liste, și anume: al Partidului Național o Coasă și o Secere împreunate; al Partidului Poporului (averescan) o stea în 6 cornuri (ca steaua de general), al partidului liberal: o Cruce.

Fiecare alegător, intrînd singur în odaia de votare, apasă sigiliul „Votat” peste semnul pe a cărui candidați îi dorește alesi.

De celelalte liste să nu se atingă, să nu șteargă nimic pe ele, — căci atunci votul lui e nimic.

— Folle ungurești din Deva stăruie tare pentru lista partidului național, (pentru-că văd pe ea pe Cseh Lázár Laszlo) spunînd că aceea e lista lor, celelalte sunt „dușmanele lor, a maghiarilor”... Mal ales că pe lista națională fusese pus și un Ciangău din Deva, Zsók F., dar acela s'a retas a doua zi, înfricat de cineva.

O îndreptare la cele scrise în numărul trecut. La aceste alegeri cine are mai multe voturi, câștigă lista întregă. — numai la cele comunale e cum am arătat, că capătă și partidul mai slab o parte.

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

Ce să facă? Ce li-l meseria: înșală de stîng pe cine pot.

La începutul lunii acestela s'a aflat în Oradea mare, că jupun *Fiedman* Jenő, Directorul unei mari Cancelarii de transporturi internaționale (de adus mărfuri din străinătate și de trimis în străinătate), și-a pierdut urma Cancelaria lui primise sută de însărcinări dela negustori, pentru adusul mărfurilor cutari și cutari, pe cari el le cumpăraseră în străinătate, sau aveau să le trimită de aici în afară, — și i dăseră înainte sume mari de bani, că așa le cerea.

Acum și-a pierdut urma, după-ce a șterpelit numai un milion de Lei din cei încredințați lui.

NOUȚĂȚI

M. Sa Regele nostru Ferdinand, a plecat în 14 August din Paris spre Elveția, unde va sta 10 zile, și de acolo va veni în țară.

Teatru studențesc, la Orăștie. „Cercul Studenților Universitari din Hunedoara”, după-ce de Sântămărie a jucat cu foarte frumoasă reușită la Hunedoara plesa „Vechitul Heidelberg” de W. M. Förster tradusă de Ludovic Dauș, — ne face plăcerea de a o juca și la Orăștie, Sâmbătă seara (în 22 Aug.) în sala de Teatru dela Hotel „Central”. Atragem luarea aminte a publicului asupra acestui teatru, cu care vin la noi tinerii nostri universitari, dornici de manifestajii culturale românești, și îndemnăm stăruitor on. public să iee parte în număr deplin. — După teatru, tinerimea aranjează dans.

Bilete înainte în Tutungeria M. Blaga și seara la cassă.

Adunarea generală a „Asociațiunii” se va ține în 29 și 30 August la Reghinul-săsesc după obișnuitul program, cu dare de samă asupra lucrărilor „Asociațiunii” în 1924, despre starea averii și planul de buget pe 1926. — Schimbări în felurile Regulamente. De încheiere o ședință sărbătorească a Secțiunilor științifice-literare ale „Asociațiunii”.

Se alege și Președintele și Comitetul de nou, pe timp de 5 ani.

Cei ce vor să călătorească la Ierusalim să-și scoată de grab dela Prefectul județului un pasaport pentru Turcia, Palestina și Egipt, pe care să-l trimită cel mult până la 1 Sепtembre Secretarului conzistorial N. Nistor din Sibiu — care va îngriji mai departe de vizele ce trebuiesc pe pasapoarte

Congres studențesc a fost conchemat pe Sântămărie la Turnu-Severin. El a primit învoirea de a se ține, — dar în ziua din urmă guvernul a oprit ținerea lui, — ca să nu se audă de nou glasuri pline de suflet românesc dela Turnu-Severin! Prea își spunea aci tinerimea părerea asupra celor petrecute la Iași și asupra măsurilor guvernului la Focșani... Dar prin oprirea dată, guvernul face ca lumea să știe și fără congres, ce era să spună acela!

Lucru foarte de nimic a făcut guvernul, prin ministrul său de Căi Ferate Văitolanu, că, după-ce a dat studenților reducere pe Căile Ferate pentru Congres, în ziua lui, când mil de studențierau acolo, — a telegrafiat stației, că — nimiceste reducerea! Napoli să se întoarcă cum vor putea, de n'or avea cu ce să și plătească biletul întreg!

Neastâmpăr de comuniști.

În Bulgaria sămânța înveninată sămănată de bolșevicii ruși (înțelege Evreii, cari ei umblă să altoiască toate popoarele și țările cu acest venin), a prins și a nebunit pe muiți de cap. O ispravă a lor se văzu le omorul cumplit din biserica catedrală bulgară. Au urmat după-aceia lovituri strasnice date de tribunile bulgare pe capul acestor rătăciți. Zece de inși au fost osândiți la moarte și spânzurați ca niște câni turbați, spre cumlințirea celorlalte lumi. Totuși nu le-a perit sămânța și nu li s'a stîns curajul.

O știre dată din Ruscuc în 14 August spune că satul apropiat Ribarița a fost atacat în acea zi de o bandă de 23 de comuniști. Chemată fiind în ajutor armata, s'a incins o luptă cum se cade între nenorociții rătăciți și propla lor armată. În luptă au căzut uciși din comuniști și a fost rănit un subofiter de jandarmi.

Le trebuie turbureală, căci așa în apele tulburi, pot ei pescui bine și pot prinde pe nenorociții creștini amețiți de măslicul învățăturilor lor.

La Chișinău, în Basarabia, s'a deschis de Sântămărie o mare Expoziție, merită a scoate la iveală bogăția acestei provincii. Iau parte și marile fabrici din țară, pentru a se face cunoscute, a încheia legături și pe acolo. Dar au expus lucruri vrednice de a fi văzute și unele fără sirene, așa de pildă într'un pavilion (o clădire) expun 20

de întreprinderi și fabrici franceze, în altul 60 cehoslovace, în al treilea vre-o 30 polone.

Sunt de mult folos asttel de expoziții.

Societatea „Petroșani” a minelor de cărbuni dela Petroșeni, își publică încheierea socotelilor pe a. 1924. La un capital de 570 milioane Lei puși în întreprindere, a câștigat aproape 120 milioane, cam 20%.

Societatea a iscălit la „Fundatiunea Culturală Regele Ferdinand” ce se înființează din prilejul împlinirii alor 60 de ani de viață a M. Sale Regelui nostru, 150.000 Lei.

Tinerimea română din Vințul-de-Jos invită la *producția teatrală împreună cu dans* ce aranjează în seara zilei de 23 August în sala hot. „Vulturul de Aur” din Vinț.

Venitul curat se dă pentru acoperirea cheltuleților avute cu repararea Bisericii ort. rom. din loc. Măncări reci și băuturi bune, vor fi în de ajuns.

Pentru comitetul aranjator: Iacob Stănea paroch, Iulian I Vulcu președ., Ioan Danciu.

— Prin spălarea cu veritabilul „*Spirit-Diana*” ne facem mușchii mai elastici și-i oțelim. (278 IV) 9-

Mare nenorocire de tren în Franța. Trenul „express”, cu mersul cel mai reped, ce mergea dela Paris la Calais, a sărit de pe șine la intrarea în gara Amiens Sâmbăta trecută. 11 vagoane s'au răsturnat, 7 din ele s'au sfărîmat de tot. Au fost scoși de sub ruine 12 călători morți, 160 răniți, dintre cari 80 foarte greu, cari nici ei nu vor scăpa cu viața.

Mulțumită. Studențimea Universitară, cercul reg. Sebeș, rîvnitoare pentru o viață culturală mai înaintată a poporului român, a ieșit la 12 Iulie în comuna Cacova Sebeșului, pe un timp plotos și pe căi noroioase — chemând poporul la o adunare, în care au ținut două conferințe foarte instructive și educative și desfășurându-l cu poezii frumoase. De încheiere au dăruit școlii și bisericii 147 cărți pentru Biblioteca școlară și bisericească.

Pentru acest lucru frumos, subscrișul, în numele școlii, al bisericii și al poporului din comună, aduc și pe aceasta cale cele mai calde mulțumiri tinerilor ce au venit la noi, dorindu-le succese peste tot locul și spor dela D-zeu pentru înaintarea poporului românesc, pentru care ostensc. Cu D-zeu înaint, și noi vom fi cu dînșii.

Cacova-Sebeșului, la 10 Aug. 1925,

Pr. Aron Rîtareanu
dirig. școlii.

Farmacia Vlad

din Orăștie, Piața Prințul Carol (lângă Liceul A. Vlaicu), condusă azi de proprietarul însuși, Virgil Vlad, — atrage luarea aminte a onoratului public din loc și jur asupra faptului, că *s'a arangeat de nou, complet*, fiind bogat înzestrată în afară de articli de farmacie (apotecă), și cu tot felul de pansamente (de legat), cu parfumerie, articli de gumă, săpunuri fine, etc.

A ieșit de sub tipar

Noua Lege Comunală și Județeană

(Legea pentru Unificarea Administrativă),

după care se vor conduce pe viitor comunele și județele, cu toate slujbele lor. În noua lege sunt datorite drepturile și datorințele slujbașilor, a Reprezentanței comunale și a Primăriei (zise în legea nouă „Conziliul comunal” și „Delegație permanentă”), rânduite cu totul altfel ca în legea de până acum.

Are lipsă de această lege fiecare locuitor din comună, ca să poată ști până unde merge dreptul lui de cetățean și până unde dreptul slujbașilor față de el? Când poate să facă recursuri împotriva hotărârilor primăriei sau reprezentanței (a „Conziliului permanent” sau a „Conziliului comunal”) și unde să le înalțeze?, — și altele.

În forma în care e scrisă și tipărită legea, e atât de greu de înțeles, că și oamenii cu carte stau în loc la tot al doilea articol (paragraf, §) și se întreabă, că asta ce însemnează?, cum trebuie înțeles? Ca țărani, cari ei au lucru cu ea în toată ziua, să o înțeleagă, — nici poveste.

Ca să venim în ajutor țăranilor, — ba și cărturarilor noștri dela țară, — redacția folei noastre și-a luat sarcina de a traduce pe limba poporului întreaga legea, lucru greu și migălos, și am tipărit-o într-o cărticică, format plăcut de buzunar. Legea e mare are 400 de articli (paragrafi) și a dat 13 coale de tipar (202 pagini). Dar acum cel puțin o putem da în mâna țăranimei

tradusă pe limba poporului așa fel, că o poate înțelege și cel din urmă țăran!

și cu ea în mână își cunoaște drepturile de cetățean și față de comună și slujitorii ei, și față de județ și conducerea lui. Afliă descrisă aci și felul nou cum se fac alegerile de primari, de primărie, de reprezentanță, cum se împart scaunele de conzillieri (membri în reprezentanță) între partidele cari au dat luptă; că după noua lege și partidul ieșit mai slab la votare, capătă câteva scaune, nu cade de tot, dacă a avut macar a cincina parte din voturi pentru lista lui, — și altele.

Nici un cetățean ce nu vrea să oarbăce în întunec asupra drepturilor sale de cetățean, nu se poate lăsa fără această carte la casa sa.

In toamnă vom avea alegeri comunale, pe temeiul Legii celei noi, — până atunci fiecine care știe ceti, să-și cumpere Legea s'o citească, s'o învețe, ca să știe ce are de făcut atunci!

Prețul ei e: 30 Lei, pentru cari se trimite franco recomandat (asigurată că nu se va perde pe postă).

Insoșiți-vă mai mulți și trimiteți toți odată după ea.

Banii se trimit înalute. Cu „ramburs” nu lucrăm. Se capătă la: **Admin. „Libertatea” Orăștie.**

(0) 1—

Mulțumită. Biserica ortodoxă română din loc aduce vii mulțumiri „Societății fetelor ortodoxe din Orăștie și jur” pentru suma de lei 3500, ce a binevoit să dăruiască din venitul dela producția din 5 Iulie a. c. fondului pentru zidirea bisericii noi. Prin această frumoasă faptă, societatea religioasă a dumnișoarelor moaste ortodoxe a dat din nou dovadă, ca de atâtea dați, că este adânc pătrunsă de simțământul creștinesc și își înțelege deplin menirea sa.

— Bine făcătorul bisericii noastre ort. rom. din Orăștie, Ioan Ivan, a lăsat soției sale Evuța Ivan, că după moartea sa să solvească bisericii ort. rom. suma de lei 1000, pentru fondul de zidire al bisericii noi, ceea-ce s'a și solvit la 28 Iulie 1925.

D-zeu să-l odihnească cu cei buni ai săi.

Orăștie, la 15 August 1925

IOAN ROB, episcop.

Publicație de licitație.

Comitetul școlar din Baia-de-Criș dă în întreprindere, renovarea edificiului Grădini de copii, prin licitație publică minuendă, care se va ține în 2 Septembrie 1925 în localul primăriei, la ora 11 a. m.

Condițiunile sunt a se vedea, în cancelaria școlii primare de stat — în orice timp dela ora 8—12.

Baia-de-Criș, 12 Aug. 1925.

Dr. N. Oncu P. Incicdu
preș. comit. școlar. secret. comit. școl.
(477) 1—1

Anunț.

În internatul de pe lângă Școala medie de stat pentru băieți din Hunedoara se primesc 30 elevi pe lângă următoarele taxe anuale foarte modeste: 150 kg. făină de grâu, 50 kg. făină de curcuz, 5 kg. unsoare, 10 kg. fasole, 5 kg. lictar, 100 kg. cartofi, 100 ouă, 2 metri lemne și 2000 Lei în numerar. Naturalele se pot răscumpăra în bani, având a plăti în total anual 6500 Lei, în care sumă se cuprinde întreținerea completă, luminatul, încălzitul, etc. Taxele se plătesc în trei rate.

474 1—1 **Comitetul școlar.**

Nr. 1250—1925. (476) 1—2 adm.

Publicare.

Primăria comunei Cugir face cunoscut, că va da în arândă pe 6 ani decursiv începând din 15 Septembrie 1925 până în 14 Septembrie 1931 dreptul de vânat prin licitație publică, ce se va ține la casa comunală în 13 Septembrie a. c. la 10 ore.

Prețul de strigare a) pentru teritoriul de munte e 1000 Lei, b) pentru teritoriul de șes 500 Lei.

Condițiunile detaliate se pot vedea la cancelaria comunală în orele oficioase.

Cugir, în 10 Aug. 1925.

V. Motoașcă N. Muntean
notar. primar.

AVIZ!

Fetițe de școală, până la 12 ani, din familii bune, se primesc în cuartir și vipt în casă bună.

Văduva BAUMANN,

Orăștie (Str. Gh. Barițiu, 1).

— Tot aci se vinde casa Nr. 16 din Orăștie, Călea Mihai-Viteazul (Drumul țării). (481) 1—2

La Cooperativa „Gloria” din Simeria, județul Hunedoara, se caută un DIRIGINTE cu garanția 100.000 Lei numerar, sau ipotecă, saiar lunar 6—7000 Lei. Oferitele se primesc până la 25 August seara. (475) 1—1

Comit. parohial ort. român din Pișchinț.

Nr. 35—1925.

Publicațiune.

Comitetul parohial ort. rom. din comuna Pișchinți publică concurs pentru repararea bisericii, conform planului ce se poate vedea zilnic la oficiul parohial din Pișchinți. Licitația se va ține în ziua de 6 Septembrie 1925, în biserica din comună, când reflectanții sunt rugați să se prezinte.

Din ședința comitatului ținută în Pișchinți la 16 Aug. 1925. (478) 1—2 **Comitetul.**

Instiințare.

În anul trecut (1924) subsemnatul am alcătuit și tipărit, cu merițurile la Tipografia „Libertatea” din Orăștie (Transilvania), cărticica intitulată „Invățătura moralei creștine pentru tinerime”, ca să fie la îndemâna orî cărui creștin, și îndeosebi înținerime școlare, cursa secundar, — ca o călăuză a purtării sale în viață, și a cunoașterii și îndeplinirii datorțiilor, a urmării și practicării virtușilor.

Ea este foarte de folos pentru Bibliotecile parohiale și școlare și populare, ca și pentru cercurile culturale preotești.

În fine, ea este de folos și părinților de familie, — spre citire și meditare, pentru buna creștere a fiilor lor, fiind scrisă într'un stil ușor și bine ceteșă.

În urmare rog onor. public cetitor, să binevoiască a-și procura o asemenea broșură, având 109 pagini, în schimbul sumei de 20 lei exemplarul, în care sumă se cuprind și cheltuielile de transport.

Pentru mersul recomandat, să se adauge încă 2 lei.

A se trimite bani înalute la:

Paroh Iconom Coman Vasilescu,
(0) HUȘI (Moldova) 3—3

Casă cu prăvălie și crișmă

e de vizare în Orăștie, Strada Todor Vladimirescu, 17. (482) 1-2

Vin bun și efina d'fatie so'uri:

Buți folosite, dela 300 până 800 Ltr;

Un Cazan pentru rachiu, complet, — se vinde efina în depozitul de vin: (480) 1—1

O. FABER.

Orăștie, Str. Coșbuc (Morii) No. 9. (lângă postă:)

Vânzare de casă

Antisția Colegiiului ref. Kún din Orăștie vinde din mână liberă intravilanul cu casă, situat în Orăștie, Str. Aurel Vlad No. 37, în prezent locuit de dl Dr. Iosif Doza profesor. Casa are 6 odăi, bucătăria etc.

Vânzarea se va face în ziua de 1 Sept. 1925 d. m. în cancelaria dlui Corotor al Colegiiului Dr. Ioan Szöllösy avocat, (la Casa de păstrare Orăștie S. A.) prin licitație privată.

Condițiunile de licitație se pot vedea în cancelaria dlui Dr. Ioan Szöllösy avocat Orăștie (la Banca meghieră). (479) 1—1

Pistrui și alubele

se pot îndepărta prin folosința cremei și săpunului „VIOLA”. Se capătă la Farmacia Weiss Timișoara 1. Piața Uirei Nr. 23 (193) 25—35

Un scriitor versat în afaceri notariale sau un practicanț de notor, să ia imediat aplicare în cancelaria notariatului cercual Turdaș. (436) 3—3

Iancu și Mihai

Harnica „Librărie Poporală” din Turda (proprietar d. I. Pestariu) tipărește un șir de cărticele de câte 32 pagini, sub numirea „Biblioteca Românească”. Ca numeri mai noi ai acestei „Bibliotecii Românești” a scos de sub tipar două prea frumoase cărți:

I. Avram Iancu (Viața și faptele lui de viteje) și

II. Mormântul lui Mihai

Viteazul (aceasta în 2 cărticele).

Aceste cărți să nu lipsească din casa nimănu. În ele vești și viața sbuciumată a celor doi mari erci Români.

Se pot comanda împreună, pentru suma de 40 lei, sau deosebit, cea dintâi pentru 10 lei, iar a doua, care cuprinde 150 pagini, pentru 25 lei, plus porto — la:

»Librăria Poporală”
(461) 4—6 Turda.

Crema de ghețe „Vultur”

(neagră, brună, albă, galbină și roșie) se capătă din nou în calitate inescapabilă în toate prăvăliile de specialitate.

(473) 2—12 II.